

Fællesgrundlag for hygiejnen for børn 0 – 6 år
i dagpleje, institution og skole i Holstebro Kommune

INDHOLD

Forord	4
Illustration af håndhygiejne	5
Smitte	6
Smittespredning	6
Smittekilder	6
Smitteveje	7
Håndhygiejne	9
Børn og voksne skal vaske hænder	9
Håndvask	10
Sæbe	10
Håndklæder	10
Handsker	11
Håndsprit	11
Håndsprit bruges hvis	11
Håndcreme	11
Pusleplads, bleskift og vasketøj	12
Pusleplads	12
Bleskift	12
Vasketøj	13
Toiletforhold	13
Barnevogne, krybber og sengetøj	14
Indendørs leg	14
Legetøj	14
Tastatur og playstation	15
Udklædningstøj/ parykker	15
Puder, skumgummiklodser, gummimåtter og tæpper	15
Udendørs leg	16
Sandkasser	16
Soppebassiner	16
Hygiejne i forbindelse med mad	17
Madopbevaring	17
Køkkenforhold	18
Rengøring af sutter og sutteflasker	18

INDHOLD

Sutter	18
Sutteflasker	18
Rengøring	18
Indeklima	19
Udluftning	19
Rumforhold	20
Sår	20
Rensning af overfladiske sår	20
Brandsår	21
Smitsomme sygdomme	21
Opkastning og diarré	21
Smittemåder	21
Symptomer	21
Forebyggelse og forholdsregler	22
Forkølelse	22
Smittemåder	22
Symptomer	23
Forebyggelse og forholdsregler	23
Øjenbetændelse	23
Smittemåder	24
Symptomer	24
Forebyggelse og forholdsregler	24
Børnesår	25
Smittemåder	25
Symptomer	25
Forebyggelse og forholdsregler	25
Børneorm	26
Smittemåder	26
Symptomer	26
Forebyggelse og forholdsregler	26
Litteraturliste	27

Forord

Du sidder nu med Holstebro Kommunes fællesgrundlag for hygiejne, som erstatter den hygiejnepolitik der var gældende i tidligere Holstebro Kommune.

Der er sket en række ændringer og forbedringer, bla. er målgruppen udvidet, så den nu dækker aldersgruppen 0-16 år.

Vi har valgt at dele pjecen op i to, første pjece for 0-6 år og anden pjece for 6-16 år, for at gøre den så målrettet og relevant for det fagpersonale, som skal implementere fællesgrundlaget.

En succesfuld implementering af fællesgrundlaget forudsætter, at det bliver drøftet i skolers og institutioners bestyrelse, blandt forældre og medarbejdere.

Materialet er udarbejdet i samarbejde med repræsentanter fra dagplejen, institutioner, skoler og sundhedsplejen.

Formålet med fællesgrundlaget er, at give institutioner, dagpleje og skoler et let tilgængeligt materiale omkring hygiejniske principper og almindelige smitsomme sygdomme. Vejledningen er tænkt som en støtte til dagplejen, skolers og institutioners eget arbejde med hygiejniske retningslinjer og forebyggelse af smitsomme sygdomme.

Fællesgrundlaget er udarbejdet på baggrund af Sundhedsstyrelsens retningslinjer og følger deres anbefalinger.

Jeg håber at fællesgrundlaget vil blive til gavn for personalet, og frem for alt børnene, da deres sundhed og trivsel i høj grad er afhængig af god hygiejne.

Morten Flæng
Formand
Udvalget for Børn og Unge
Juni 2010

EXAKT

De hygiejniske forholdsregler handler om at fjerne bakterier og give bakterierne så dårlige livsbetingelser som muligt

Smitte

Smittespredning

Risikoen for spredning af sygdomme øges, når der er mange mennesker samlet. Det er derfor vigtigt altid at overholde en god hygiejne for at nedsætte risikoen for smittespredning. For langt de fleste sygdomme gælder det, at en person smitter, allerede inden sygdommen bryder ud.

Smittekilder

I langt de fleste tilfælde spredes sygdomme fra person til person.

Når et barn/ en voksen er syg eller smitter, må de derfor ikke møde i dagpleje og institution.

Barnet er raskt, når det kan lege med andre børn uden, at det kræver særlig pasning og omsorg og ikke smitter.

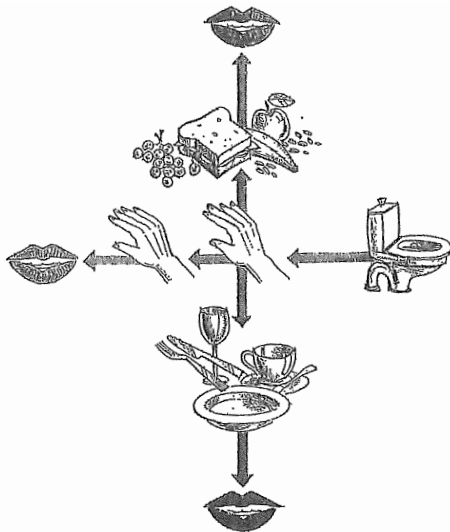

Det siges, at mennesket i gennemsnit har hænderne i ansigtet ca. 16 gange i timen!

Smitteveje

Bakterier og virus spredes

- ▶ ved håndtryk
- ▶ ved hoste og nys
- ▶ via genstande fx. legetøj, sutter, dørhåndtag og tastatur
- ▶ via madvarer
- ▶ via luften

Personalet kan ved personlig kontakt være smittebringer. Det er derfor vigtigt, at have fokus på den personlige hygiejne. Det vil sige gode rutiner omkring håndvask og god personlig hygiejne. Det er ved bleskift specielt vigtigt at være opmærksom på risikoen for smitteoverførsel via løsthængende tøj.

Afføring indeholder rigtig, rigtig, rigtig mange bakterier - omkring 1000 milliarder (1000.000.000.000.) pr. gram afføring. Spyt indeholder 10 millioner (10.000.000) bakterier pr. milliliter spyt

Rene hænder gir' raske venner

Håndhygiejne

God håndhygiejne er meget vigtig for at nedsætte risikoen for smitte.

Ved håndhygiejne i dagpleje og institution forståes håndvask med vand og flydende sæbe for børnene, og håndvask eller hånddesinfektion med håndsprit for de voksne.

Børn og voksne skal vaske hænder

- ▶ når hænderne er snavsede
- ▶ efter toiletbesøg eller efter, at børnene er blevet hjulpet med toiletbesøg/ bleskift
- ▶ efter brug af engangshandsker, dels fordi hænderne let forurenes igen, når handskerne tages af efter brug, og fordi håndvask fjerner de små mængder kemiske stoffer, der altid findes i handsker
- ▶ efter sortering af snavsetøj
- ▶ efter næsepudsning eller have pudset næse på et barn
- ▶ efter nys og hosten i hånden
- ▶ efter udeleg
- ▶ før tilberedning af madvarer
- ▶ før spisning
- ▶ før og efter brug af computer

Håndvask

Når man vasker hænder, skal sæben skumme og gnides godt ind i alle kroge.

Sæben skylles godt af, og hænderne tørres grundigt.

Hænderne vaskes i mindst 15 sekunder.

Vær opmærksom på, at der samler sig snavs og bakterier under ringe og negle.

Håndvask - et enkelt budskab med en stor effekt

Sæbe

Af risiko for bakterieophobning anbefales der skum/flydende sæbe i engangsbeholder.

Håndklæder

Der anbefales engangshåndklæder f.eks.

- ▶ klude, som lægges til vask efter brug eller papirhåndklæder
- ▶ brugte håndklæder lægges i affaldsspand med plasticpose

”Albuetricket”

Når du skal hoste eller nyse, bøjer du armen op foran munden og hoster eller nyser ind, hvor armen bøjer. Albuen skal du hverken bruge, når du rører ved håndtag eller giver hånd.

På den måde undgår du at smitte andre

Handsker

Da bakterier fra bl.a. afføring ikke kan vaskes af hænderne med vand og sæbe, og da nogle sygdomme smitter gennem blod og sårwæsker, skal der bruges handsker eller hândsprit ved

- ▶ bleskift hvor barnet har haft afføring
- ▶ hjælp til toiletbesøg, hvor barnet har haft afføring
- ▶ rensning og berøring af sår
- ▶ blod, betændte sår eller sårwæsker
- ▶ diarré eller anden smitsom sygdom, der er svær at komme til livs

Forældrene og personalet er rollemodeller, når det drejer sig om at lære børn at vaske hænder

Hândsprit

Til hânddesinfektion bruges 70 - 85 % hândsprit tilsat glycerol eller andet hudplejemiddel. Desinfektion med hândsprit er kun effektiv på hænder, der ikke er synligt snavsede.

Hândsprit bruges hvis

- ▶ det ikke er muligt at vaske hænder
- ▶ der ikke er benyttet handsker ved bleskift, hvor barnet har haft afføring
- ▶ der ikke er benyttet handsker ved hjælp til toiletbesøg, hvor barnet har haft afføring
- ▶ der ikke er benyttet handsker ved kontakt med blod, betændte sår eller sårwæsker
- ▶ der er diarré eller anden smitsom sygdom, der er svær at komme til livs

Hândcreme

Hândcreme bruges for at undgå revner og sprækker i huden. Det anbefales, at der bruges en creme uden tilsætning af parfume i et lukket pumpesystem.

Pusleplads, bleskift og vasketøj

Pusleplads

Puslepladsen er et af de steder, hvor smittespredning hurtigt kan ske.

Er puslemadrassen synlig snavset, vaskes den i sæbevand, før den sprittes af, da afspritning kun har tilfredsstillende effekt på rene og tørre overflader.

Følgende anbefales:

- ▶ puslemadrassen beklædes med voksdug, der kan rengøres effektivt
- ▶ puslemadrassen sprittes rutinemæssigt af efter hvert bleskift for at undgå smittespredning fra barn til barn
- ▶ puslemadrassen og puslebordet afvaskes desuden mindst 2 gange dagligt med universelt rengøringsmiddel- og efter behov ved synlig forurening
- ▶ puslebordet dækkes med barnets eget håndklæde, eller engangsunderlag, før barnet pusles

Bleskift

- ▶ Efter aftørring vaskes barnet med engangsklude, som straks lægges i affaldsposen
- ▶ Bleer lægges direkte i plastposer i stativ/ spand med låg
- ▶ Posen lukkes og lægges i affaldscontainer dagligt
- ▶ Affaldsspanden vaskes efter behov, dog mindst en gang ugentligt
- ▶ Potter tømmes, rengøres med universelt rengøringsmiddel og tørres efter brug. Evt. lugtgener kan fjernes ved afvaskning med sprit eller andet desinfektionsmiddel
- ▶ Husk håndvask efter bleskift og optørring af spild, også når der har været brugt handsker

Der bruges

- ▶ engangsklude
- ▶ et rent håndklæde

Vasketøj

Tøj der er forurenede, er en klassisk smittevej mellem børn indbyrdes, og mellem børn og voksne.

Ved fælles tøjvask i institutionen, skal sengelinned, undertøj, håndklæder mv., maskinvaskes ved min. 60 °C - og kogevaskes ved 90 °C, hvis det er forurenede med afføring, urin, snot, blod mv.

Barnets forurenede tøj kommer i plastpose, der lukkes forsvarligt og gives med forældrene hjem. Afføring eller opkast fjernes nødtørftigt, tøjet skylles ikke op, da der herved kan ske spredning af smitstoffer.

Toiletforhold

Lær børnene gode vaner og ansvarlighed omkring toiletadfærd

- ▶ Toilet og håndvask bør dimensioneres således, at der er ét toilet og én håndvask med blandingsbatteri for hver 10 børn
- ▶ For mindre børn kan flere toiletter etableres i samme rum med afskærmning/ skillevæg, ligesom håndvaske kan opsættes som vaskerender
- ▶ I børnehaver bør der være toiletter afskærmet med væg og dør
- ▶ Døre skal være lette at åbne og - hvis de kan låses - kunne låses op udefra
- ▶ Toilettepapir skal være ophængt
- ▶ Sæbe skal være i en dispenser
- ▶ Der foretrækkes engangshåndklæder
- ▶ Puslefaciliteter bør anbringes i et roligt hjørne i passende højde. Der skal være engangshandsker og en spand til brugte bleer
- ▶ Gulve bør være skridsikre og med tydeligt fald mod gulv afløb, som bør afsluttes i en hulkehl
- ▶ Hyppig brug af rummet og tilstedeværelse af smitstoffer og fugt stiller store krav til udluftning

Det anbefales at der ved håndvasken ophænges illustration af korrekt håndvask.

Barnevogne, krybber og sengetøj

Renholdelse og opbevaring

- ▶ Barnevogne og krybber vaskes, når de er snavsede, dog mindst to gange årligt
- ▶ Sengetøjet skiftes hver anden uge
- ▶ Dyner og puder vaskes mindst to gange årligt
- ▶ Sengetøj og madras/ underlag lægges i barnevognen umiddelbart før barnet puttes
- ▶ Sengetøj og madras/ underlag opbevares, så det forbliver varmt og tørt
- ▶ Den tomme barnevogn/ krybbe opbevares i et opvarmet rum om vinteren, eller som minimum i et overdækket rum

Fugt og snavs danner grobund for skimmelsvampe

Indendørs leg

Legetøj

Børn deler legetøj og bringer dermed smitte fra et barn til et andet.

Legetøj rengøres i sæbevand

- ▶ når det er synlig snavsset
- ▶ en gang hver måned i vuggestuer og dagpleje
- ▶ en gang hver måned i specialinstitutioner
- ▶ to gange årligt i børnehaver
- ▶ efter behov, f.eks. ved infektioner

Mindre legetøj kan vaskes i pudebetræk i vaskemaskinen. Feks. tåler legoklodser vask ved max. 40°C.

Tastatur og playstation

Skal rengøres hyppigt. Ved ophobning af smitsomme sygdomme, bør hygiejnen skærpes. Tastatur aftørres jævnligt med eksempelvis spritservietter.

Bakterier stortrives på tastatur. Bakteriepodninger viser, at der kan være flere colibakterier på et tastatur, end på et toiletbræt

Udklædningstøj/ parykker

- ▶ Vaskes efter behov

Puder, skumgummiklodser, gummimåtter og tæpper

- ▶ Skumgummiklodser og puder bør være betrukket med vaskbart materiale
- ▶ Betræk, tæpper og gummimåtter vaskes jævnligt, gerne en gang om måneden
- ▶ Kan "luftes" i solskin eller frostvej

Husk skærpet opmærksomhed, når der er mange tilfælde af lus i dagpleje/institution

Udendørs leg

Sandkasser

- ▶ Sandet skiftes hvert år for aldersgruppen 0 - 3 år
- ▶ Sandet bør skiftes hvert andet år for aldersgruppen 3 - 6 år
- ▶ Tildækkes så vidt muligt, når den ikke er i brug. Net anbefales af hensyn til ventilationen

Soppebassiner

- ▶ Stationære soppebassiner er forbudt af hensyn til smittefare, idet der stilles de samme sikkerhedsmæssige og hygiejniske krav til disse som til store svømmebassiner
- ▶ Små soppebassiner er ligeledes meget krævende, hvad drift, renholdelse og sikkerhed angår, og de kan derfor ikke anbefales i dagpleje og institution
- ▶ Det anbefales at bruge rindende vand f. eks en haveslange eller sprinkleranlæg

Hygiejne i forbindelse med mad

Medarbejdere som arbejder med tilberedning af mad, skal have en uddannelse i fødevarerhygiejne.

Lederen på institutioner, hvor der bliver tilberedt koldt eller varmt mad har udvidet ansvar for at personalet bliver orienteret om hygiejne.

Børn og personale skal vaske hænder

- ▶ før madlavning
- ▶ før spisning
- ▶ før tømning af opvaskemaskine

Før servering skal bordene afvaskes i sæbevand eller dækkes med ren voksdug.

Forkølede børn og personale bør ikke deltage i madlavning og borddækning.

Madopbevaring

- ▶ Kølevarer skal altid opbevares ved 0 - 5 °C
- ▶ Varm mad skal nedkøles hurtigt til under 5 °C
- ▶ Madvarer opbevares i lukkede beholdere eller dækkes med folie
- ▶ Råvarer bør holdes adskilt i grupper således, at f.eks. grøntsager ikke kan forurene kød eller fiskevarer med jordbakterier
- ▶ Jordforurenede grøntsager må ikke opbevares i køleskabet sammen med den øvrige mad

Køkkenforhold

- ▶ Køkkenbordets overflader skal være glatte og lette at rengøre
- ▶ Der skal være mulighed for at vaske hænder i forbindelse med madlavningen
- ▶ Sæben skal være i engangsbeholder
- ▶ Karklude, viskestykker og håndklæder hænger, så de tørrer hurtigst muligt. Udskiftes hver dag og efter behov
- ▶ Gulve og vægge skal kunne vaskes
- ▶ Køleskabet rengøres indeni en gang ugentligt samt efter behov. Det tørres jævnlige udenpå og håndtaget rengøres dagligt
- ▶ Alt inventar incl. køle-fryseskabe skal opstilles således, at rengøring ikke vanskeliggøres
- ▶ Affaldsholdere skal være lette at rengøre, forsynet med plastpose og låg
- ▶ Der skal være god udluftning i køkkenet, så der ikke dannes kondensvand eller mug på overflader

Rengøring af sutter og sutteflasker

Sutter

- ▶ Sutter og flaskesutter renses med køkkensalt
- ▶ Koges mindst 5 min. en gang i døgnet og opbevares tildækket
- ▶ Sutter skal holdes adskilt under opbevaring

Sutteflasker

- ▶ Mælkerester fjernes med flaskerenser og flaskerne vaskes i industriopvaskemaskine

Rengøring

Hygieneniveauet - og dermed rengøringsstandarden - har selvstændig betydning for sygeligheden i dagpleje/institution. Jo lavere niveau, desto større sygelighed hos børn og voksne, så derfor er det vigtigt med daglig grundig rengøring og udluftning, da virus og bakterier herved får dårlige vækstbetingelser.

Der anbefales derfor daglig rengøring af

- ▶ køkken
- ▶ gulve (støvsuges eller moppes med støvbindende moppe samt tørres med fugtig moppe)
- ▶ berøringsflader i "nåhøjde" (borde, stole, døre, håndtag)
- ▶ toiletter, håndvaske og puslepladser

Virus og bakterier kan overleve 2 - 6 timer eller længere på overflader som borde og dørhåndtag

Indeklima

Udluftning

Utilstrækkelig udluftning er ofte årsag til indeklimaproblemer. Behovet for luftfornyelse afhænger af lokalernes indretning, af antallet af personer, der bruger lokalet, og af de aktiviteter, der foregår i dem.

- ▶ Som minimum udluftes 2 - 3 gange dagligt ved gennemtræk i 5 - 10 minutter, når børnene ikke er i lokalet

Vinduer åbnes, når det kan gøres uden trækgener

Rumforhold

- ▶ Temperaturen ved gulvet bør være 20 - 24 °C
- ▶ Luftfugtigheden bør være mindre end 40 - 45% i vinterhalvåret
- ▶ I institutioner bør gulve, vægge og lofter være af vaskbart materiale

Sår

Rensning af overfladiske sår

- ▶ Små sår og mindre hudafskrabninger renses grundigt med rindende vand og sæbe, for at forebygge betændelse
- ▶ Såret duppes tørt med engangspapir
- ▶ Hudafskrabninger og småsår dækkes evt. med plaster eller andet. Lufttørring gør, at der hurtigere dannes skorpe
- ▶ Større sår, herunder dybe sår, forbrændinger, snavsede hudafskrabninger og blødende bidsår fra andre børn, skal altid behandles hos lægen
- ▶ Det anbefales at bruge handsker!

Brandsår

- ▶ Ved små pletvise forbrændinger skylles straks med koldt vand (ikke iskoldt) i mindst 15 minutter, eller indtil smerterne aftager
- ▶ Stedet dækkes herefter med tør forbinding
- ▶ Større brandsår skal altid behandles hos egen læge
- ▶ Det anbefales at bruge handsker

Smitsomme sygdomme

HUSK

Opslag ved smitsomme sygdomme

Opkastning og diarré

Opkastning og diarré skyldes oftest en mave-/tarminfektion med virus. Men årsagen kan også være bakterier.

Smittemåder

- ▶ Smitten kan spredes fra afføringen via hænderne til mund, til legetøj og til madvarer
- ▶ Smitten kan overføres ved indtagelse af mad, der er forurenede med bakterier
- ▶ Smitten kan i sjældne tilfælde, stamme fra en rask smittebærer

Symptomer

- ▶ Hyppige, tynde afføringer, ofte også opkastninger
- ▶ Evt. feber
- ▶ Evt. mavesmerter (ofte periodisk) og kvalme
- ▶ Evt. symptomer på væskemangel – indsunkne øjne med mørke rande, træthed og slaphed
- ▶ Barnet tisser sjældent

Bakterier og virus spredes ikke af sig selv - det er os selv, der flytter dem fra sted til sted

Forebyggelse og forholdsregler

Smitten sker fra hænder til mund, derfor er håndhygiejnen vigtig.

I tilfælde af smitsom diarré i dagpleje/institution (2 eller flere børn/ voksne med diarré) bør opmærksomheden skærpes omkring hygiejnen, eks. vandhaner, dørhåndtag, tastatur og legetøj.

- ▶ Personalet anvender engangshandsker ved bleskift og hjælp til toiletbesøg
- ▶ Håndklæder/vaskeklude, skal være engangsmateriale
- ▶ Efter hver skiftning afvaskes underlaget med universelt rengøringsmiddel og aftørres med sprit
- ▶ Hænderne afvaskes grundigt og indgnides med håndsprit
- ▶ Toiletter/potter afvaskes med universelt rengøringsmiddel

Barnet kan igen modtages i dagpleje/ institution, når det er raskt nok til at lege, uden at det giver specielle pasningsproblemer.

Det vil sige, at diarré og opkastning er ophørt, og barnet kan spise og drikke normalt. Forældre informeres via opslag om forholdsregler.

Forkølelse

Forkølelse er den almindeligste børneinfektion, og er oftest forårsaget af virus.

Smitemåder

Smitten sker via kys, hænder, lommeværk, håndklæder, legetøj og andet, der er blevet forurenede med smitstoffet, samt via hoste og nys.

Smitter fra 1 døgn inden udbrud til 5 døgn efter udbrud.

Symptomer

- ▶ Nysen
- ▶ Snue
- ▶ Hoste
- ▶ Ondt i halsen
- ▶ Ondt i ørerne
- ▶ Feber

Hvis der er hvæsende vejrtrækning, gøende hoste, åndenød, blåfarvning af læber eller meget stærke synkesmerter, skal forældre og evt. læge kontaktes.

Host eller nys i ærmet - ”albuetricket” se s. 10

Forebyggelse og forholdsregler

- ▶ Håndvask/ håndsprit 70 - 85% ved kontakt med spyt/snot/nys
- ▶ Brug af engangslømmetørklæder, der straks smides i affaldsspanden
- ▶ Der er ingen grund til at holde barnet indendørs, tværtimod nedsættes risikoen for smitte udendørs, pga. mindre tæt kontakt til andre børn
- ▶ Forkølede og raske børn bør ikke dele legetøj

Barnet passes hjemme, indtil det kan lege med de andre børn, uden at kræve særlig pasning.

Øjenbetændelse

Små børn kan have tåreflåd, der skyldes forsinket udvikling af tårekanalen. Øjenbetændelse optræder ofte i forbindelse med, at barnet er forkølet. Dette kræver sjældent behandling.

Smittemåder

Smitten sker via sekret fra næse eller øjne til hænder, vaskeklude, håndklæder og legetøj. Der kan også ske smitte gennem luften med hoste eller nys.

Symptomer

- ▶ Gule klatter (pus) især efter søvn
- ▶ Øjet er rødt
- ▶ Evt. svie (sandkornfornemmelse)
- ▶ Øjet løber i vand
- ▶ Øget følsomhed for lys
- ▶ Evt. hævede øjenomgivelser

Forebyggelse og forholdsregler

- ▶ Da smitten sker gennem pus fra øjnene eller snot, er håndvask/ håndsprit 70 - 85% vigtig
- ▶ Rensning af øjenomgivelserne foretages, når der er pus i øjnene (brug handsker)
- ▶ Pus fjernes med rent vat og rindende, lunkent vand
- ▶ Tør fra den indre øjenkrog og udad
- ▶ Brug en ny vattampon efter hvert strøg for at undgå spredning af bakterier/ virus

Børn med øjenbetændelse må ikke modtages i dagpleje/institution hvis

- ▶ der er stærk pusflåd
- ▶ tydelig lysskyhed
- ▶ eller hvis der er påvirket almentilstand

Barnet bør da undersøges af læge, som tager stilling til, hvornår barnet må modtages i dagpleje/institution.

Et barn med ikke behandlingskrævende øjenbetændelse kan godt opholde sig i dagpleje/institution, selv om der måtte være pus klatter i øjnene.

Børnesår

Børnesår er meget smitsomme sår. Årsagen er smitte med bakterier (stafylokokker eller streptokokker) fra næse eller fra andre sår.

Sårene kan sidde overalt på huden, men er hyppigst omkring næse og mund.

Smittemåder

Smitten overføres ved direkte berøring og via genstande, f.eks. håndklæder, legetøj og tastatur.

Bakterierne overføres fra sårene, så længe de væsker og der er skorper.

Symptomer

- ▶ Begynder med en lille rød kløende plet, der bliver betændt og tørrer ind med en gullig skorpe
- ▶ De enkelte sår kan brede sig og flyde sammen i større sår

Forebyggelse og forholdsregler

- ▶ Læge kontaktes med henblik på hurtig behandling
- ▶ Undgå smittespredning ved at have en god hygiejne
- ▶ Neglene holdes korte, da kradsning i huden forværrer sårene
- ▶ Barnet smitter, selvom det er i behandling
- ▶ Børn under skolealderen må ikke modtages i dagpleje/ institution, før sårene er tørret ind, og skorperne er faldet af

Børneorm

Børneorm lever i tarmen. De er ca. 1 cm lange, hvide og sytrådslignende. Ormene bevæger sig uden for tarmen og lægger æg ved endetarmsåbningen.

Smittemåder

Smitter ved at æggene kommer i munden, f.eks. når der suttes på fingrene eller bides negle. Æggene kan overleve i støv, tøj og sengetøj i et par uger.

Symptomer

- ▶ Kløe omkring endetarmen
- ▶ Urolig søvn og irritation

Forebyggelse og forholdsregler

- ▶ Lægen kontaktes ved symptomer på børneorm
- ▶ Omhyggelig personlig hygiejne, især håndhygiejne
- ▶ Hold barnets negle korte
- ▶ Smittede personer bør tage bad hver morgen, for at fjerne ormeæg
- ▶ Sengetøj, undertøj og lignende vaskes ved min. 60 °C
- ▶ Lægen iværksætter behandling for børneorm, hvorefter barnet kan modtages i dagpleje/ institution

Ved forekomst af almindelige børnesygdomme, læs sundhedsplejens nyhedsbreve.

Litteraturliste

Hygiejne i daginstitutioner - Anbefalinger om forebyggelse og sundhedsfremme for børn inden for hygiejne, miljø og sikkerhed
Sundhedsstyrelsen, 2008

Per Vagn-Hansen:
Sundhed, miljø og hygiejne - i pædagogisk arbejde
Munksgaard, 2005

Hygiejne på de sociale institutioner i Region Midtjylland
En vejledning til institutionernes arbejde med hygiejniske retningslinjer og forebyggelse af smitsomme sygdomme, 2004

Smitsomme sygdomme hos børn. Vejledning for daginstitutioner, skoler og forældre
Sundhedsstyrelsen, januar 1996

Undgå smitte - Sådan afbrydes smitteveje
Komitéen for Sundhedsoplysninger, 2007

Illustration af håndhygiejne fra Exakt, 2009

Yderligere information kan findes:

Sundhedsstyrelsen: www.sst.dk

Miljøstyrelsen: www.mst.dk

Fødevarestyrelsen: www.fvst.dk

Exakt: www.exakt.dk

Netdoktor: www.netdoktor.dk

Denne pjece er udarbejdet i 2010 af:

Bente Dejligbjerg
Leder, Børnehaven Helgolandsgade

Anna Marie Kehlet
Leder, Jættehøj Vuggestue

Aase Stride
Leder, Skave Børnehus

Bodil Boysen
Leder, Vindelevgård Børnehave, Vinderup

Susanne Vej Lauridsen
Repræsentant for dagplejepædagogerne og TR

Helle Bøgh
Repræsentant for dagplejerne FTR

Annette K. Dietz
Repræsentant for pædagogmedhjælperne FTR

Rie Staghøj
Sundhedsplejerske

HOLSTEBRO KOMMUNE